

Met toestemming van Uitgeverij De Arbeiderspers en de erven Carmiggelt (met hartelijke dank!) overgenomen uit: "Opname van een eeuw. Honderd jaar ziekenhuis aan het Westeinde", samenstelling Gerth van Zanten, pagina 48 en 49, ISBN 90 263 0245 2, 1e druk, 1973.

Simon Carmiggelt vertelt:

Wachten op het goudschip

Ik ben geboren in de buurt van de Loosduinse kade, maar ik was nog een jongetje, toen we verhuisden naar het Westeinde. Waarschijnlijk vanwege de winkel. Mijn moeder wilde wel een winkel hebben. Ze was een heel energieke vrouw en ze kon er niet tegen om niets anders te doen dan het huishouden.

Haar ouders hadden ook een zaak, in herenmode, op de Geest. Zo kwamen wij in de winkel op het Westeinde, een oud en somber huis. Mijn vader werkte als vertegenwoordiger in conserven en mijn moeder ging in de herenmode. "Het nieuwe hoeden- en pettenmagazijn" heette de zaak. Er waren twee winkeljuffrouwen.

Het Westeinde was in die tijd een straat met mooie winkels die van vroeg tot laat open waren, want winkelsluiting kende je niet. Onze winkel lag tussen een drogist en een schoenenwinkel in, in de schaduw van het machtige ziekenhuis. Dan had je er een zaak van muziekinstrumenten van De Hooge. Die is er trouwens nóg. Die is niet aangekocht door het ziekenhuis. Wij wel. De drogist en de schoenenwinkel ook.

Het ziekenhuis speelde voor ons in de eerste plaats de rol van goudschip. Het machtige bedrijf dat ééns ons huis zou opkopen voor een geweldig bedrag. We wisten dat het zou gebeuren, want dat ziekenhuis werd steeds groter. Ze moesten uitbreiden en ze moesten huizen in de buurt opkopen. Jarenlang leefden we in de verwachting dat het goudschip zou binnenvaren. Intussen leefden mijn broer en ik daar heel plezierig. Het was nog zo rustig op straat dat je er met een vliegende hollander kon rijden. Wat zag je aan auto's? Velen kwamen met paard en wagen, uit het Westland vooral. De tuinders uit die streken kwamen bij ons een hoed of pet kopen en intussen kochten hun vrouwen een lekkernij bij de banketbakker. Er waren ook veel café's aan het Westeinde. Nóg trouwens.

Mijn broer was een groot organisator. Hij was altijd bezig iets op touw te zetten. We hadden bijvoorbeeld een familie-orkestje en daarin speelde mijn broer banjo. Hij deed dat niet onverdienstelijk. Ik had minder aanleg en ik kreeg zo'n geweldige toeter, die op die oude grammofoons zat, in handen,

zette die voor mijn mond en maakte de geluiden na van een tuba. Oeme... oeme... oeme! Mijn neef was drummer. Omdat hij geen echte drum had, nam hij het onderstuk van zo'n ouderwetse paraplubak. Als je daar op sloeg, kwam er een mooi stukje geluid uit. Mijn vader zei soms, als hij ons hoorde "Gaan jullie maar naar de tuin, dan horen ze jullie in het ziekenhuis". Hij dacht waarschijnlijk: hoe meer last ze van ons hebben, hoe eerder ze ons huis kopen.

De Pyama Garde heette ons orkestje en op zon- en feestdagen gaven we voorstellingen bij ons in de winkel. Dan werden alle kinderen uit de buurt opgetrommeld en alle neefjes en nichtjes. Die kinderen hadden meestal helemaal geen zin om te komen kijken, maar ze moesten. Wij waren ouder. Zo'n voorstelling duurde uren. Niet alleen muziek, maar ook variété. Ik was Johnny met het komische valnummer. Ik zie het nog voor me. In de grote achterkamer zaten de ouderen te bitteren. Bij een van die voorstellingen bleef ik met mijn hand haken aan een grote spijker in de muur. Er kwam veel bloed uit natuurlijk en mijn moeder riep: "Naar het ziekenhuis, vlug!" Ik ben daar snel verbonden.

Het is mijn enige ervaring als patiënt, maar ik zou er nog wel terugkomen om handel te drijven. Dat kwam zo. Ik zwierf voortdurend op de markt in de buurt rond en vond dat machtig. Vooral die standwerkers waren heel fijn om naar te luisteren. Tegenwoordig zie je er veel minder. Maar omdat ik daar geregeld kwam, leerden die marktlui me kennen. Ik mocht wel op hun kraam passen, als ze even weggingen. En als ze 's avonds naar huis gingen, lieten ze altijd wat achter. Dat doen marktkooplui. Waarom weet ik niet, maar altijd laten ze iets liggen, waarin ze opeens geen handel meer zien. Vochtig geworden postpapier of twaalf staande boorden.

Als jongetje - ik was een jaar of acht - raapte ik die dingen op en probeerde er handel mee te drijven. Er was altijd wel een tante die aan het postpapier bleef hangen. Zo ging ik op een dag ook naar het ziekenhuis. Bij de ingang stond een pastoor. Ik wilde hem iets verkopen, ik weet niet meer wat, maar voordat we tot zaken konden komen, kwam mijn moeder aanlopen. Met een rood gezicht. Ze schaamde zich verschrikkelijk en maakte haar excuses tegenover de pastoor. De man lachte. Hij zei: "Handel drijven is een heel goede eigenschap, mevrouw. Haal het er niet bij hem uit!" Zo kreeg ik de naam dat ik geschikt voor de handel zou zijn en mijn ouders stuurden me naar de handelsdagschool. Boekhouden, handelsrekenen, de staffelmethode. Het was niet zo'n succes. Met de verkoop van ons huis ging het beter. In de beginjaren dertig voer het goudschip binnen. Of het werkelijk zo'n geweldig bedrag was, weet ik niet. In elk geval konden we er een nieuw huis voor kopen in de Druivenstraat.

Een enkele keer loop ik nog wel eens door het Westeinde. Met een lichte huivering. Je ziet dat die straat aan het sterven is. Er zijn van die typisch "lege" winkels waar niets meer omgaat. En het hele achterland is weg.